

УДК 711.552.3:72.012

САФРОНОВА О. О., МАЛІК О.І.

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ БІОДИЗАЙНУ У ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ ОФІСНИХ ПРИМІЩЕНЬ

Мета. Виявлення основних підходів, методів і способів впровадження біодизайну у формування сучасного офісного інтер'єру.

Методика. Використано методи: літературно-системного аналізу наукових публікацій за тематикою дослідження; функціонального, морфологічного та структурного аналізів інтер'єрів приміщень офісів, узагальнення отриманих результатів дослідження.

Результати. Обґрунтовано доцільність використання біодизайну в офісних приміщеннях, визначено основні підходи і методи, означено способи використання біонічних побудов в інтер'єрі офісних приміщень, розроблено методики біодизайну офісного простору.

Наукова новизна. Визначено основні підходи до впровадження біонічних побудов в офісний простір

Практична значимість. Запропоновано методики проектування офісного простору, які можуть бути використані у практичній діяльності дизайнера.

Ключові слова: дизайн, біоніка, біодизайн, інтер'єр офісу

Вступ. Підвищення архітектурно-художніх, функціонально-планувальних та естетичних якостей архітектурно-предметного середовища, передбачає впровадження в практику проектування інноваційних теорій формоутворення, що дозволяють гармонізувати взаємодію людини і простору. Вирішення цієї задачі стає особливо актуальним при проектуванні офісних приміщень, де люди проводять більше половини свого свідомого життя. Одним із сучасних методів гармонізації середовища є біодизайн, що органічно поєднує інтуїтивні методи, які лежать в основі творчості з логічними і експериментальними способами формоутворення на основі природних біопрототипів. Основні принципи і поняття біодизайну, історичні аспекти його виникнення, і розвитку розглянуто у відомій монографії Ю. С. Лебедева, В. І. Рабиновича «Архітектурна біоніка», навчальному посібнику «Основи біодизайну», наукових статтях А.М. Олексієнко, А.Н. Липова, І.О. Кузнецової та ін. Найбільш повно з нашої точки зору, теоретичні і практичні засади біодизайну, геометричні основи моделювання біоформ висвітлені в роботах В.Є. Михайленко, О.В. Кашенко. В той же час, способи і методи використання біодизайну у формуванні громадських інтер'єрів, зокрема офісного простору, залишаються мало вивченими.

Постановка завдання. Враховуючи актуальність питання гармонізації офісного середовища з використанням сучасних методів формоутворення, завданням дослідження є виявлення основних підходів, методів і способів впровадження біодизайну у формування сучасного офісного інтер'єру.

Результати дослідження. Біодизайн, як науково-творчий напрямок дизайну, сформувався у другій половині ХХ ст. на основі синтезу дизайну і біоніки - науки, суміжною між біологією і технікою, що розв'язує технічні завдання на основі моделювання структури та життєдіяльності організмів. Основоположні принципи біоніки було закладено на міжнародному симпозіумі в 1960 р. в м. Детройті, зміст яких образно відображений гаслом симпозіуму: «Живі прототипи – ключ до нової техніки». Серед широкого спектра напрямків у сфері дизайну середовища, біодизайн є найбільш спорідненим з такими, як

органічний дизайн, екодизайн, біоморфізм, ергодизайн. [2,3]. Доцільність звернення до природних форм в середовищі життєдіяльності з точки зору фізіологічних особливостей зору (автоматії стаккад, бінакулярності зору) обґрунтована і в теорії відеоєкології, академіка біологічних наук Філіна В. А. [5].

Сьогодні, коли, незважаючи на складні економічні умови, в Україні розвиваються новітні технології будівництва та оздоблення приміщень і великі кошти вкладаються в будівництво адміністративних будівель, стає можливою реалізація біонічних підходів при проектуванні офісного інтер'єру. Серед існуючих архітектурно-планувальних структур офісних приміщень можна виділити такі основні типи: відкритий простір, закритий (кабінетний), змішаний тип. Вибір того чи іншого типу планування визначається характером роботи компанії, що визначає систему розміщення персоналу.

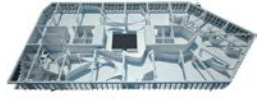

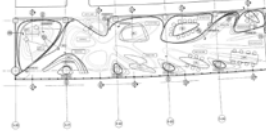
Проведені дослідження показали, що методи архітектурної біоніки широко використовуються в проектуванні знакових споруд в країнах Західної Європи, Америки, Африки (ОАЕ), Сходу, таких як театри, аеропорти, виставкові галереї і т. д., широко відомі приклади застосування біодизайну в інтер'єрі станцій метрополітену (наприклад, метро м. Стокгольм – «Рінкебі», «Стадіон», архітекторів Е Халек, Е. Паппарт, метро м. Брюсселя – станція «Рой Бодуін» Ф. Десселя), є також тенденція до впровадження біодизайну в формування простору офісних приміщень.

Зазначимо, що в Україні архітектурні проекти з використанням принципів архітектурної біоніки розробляються в основному в дипломному і конкурсному проектуванні (наприклад, проект арт центру в Києві Дмитра Шведова, проект школи мистецтв під Києвом, Дмитра Аранчія). Значно більше реалізованих біонічних об'єктів предметно-просторового середовища: меблів, світильників, тощо.

Аналіз досвіду використання біонічних побудов в інтер'єрі проводився на прикладі громадських приміщень, зокрема офісів. Інтер'єри розглядалися за функціонально-планувальною і об'ємно-просторовою структурами, особливостями формоутворення елементів інтер'єру, кольору та матеріалами.

Аналіз особливостей використання біонічних побудов в громадських приміщеннях

Зображення та назва об'єкту	Функціонально-планувальна структура	Об'ємно-просторова структура	Елементи інтер'єру	Колір та матеріали
1. "Leonardo Glass Cube" 	Відкритий об'єднаний простір 	Вигини і перетікання 	Форми меблів повторюють плавні обтічні лінії архітектурних конструкцій	Інтер'єр виконано в білому кольорі. Столи, стелажі, колони в інтер'єрі, стійки фасаду і доріжки на вулиці виконані з каменю HI-MACS. Меблі зроблені з деревини і оброблені білою шкірою.
2. «Roca Gallery London»	Відкритий об'єднаний простір	Плавні, обтічні форми, гладкі	Всі меблі та елементи	Використання монотонних

		поверхні, глянцеві білі меблі і відсутність кутів	дизайну розроблені і виконані виключно для цієї галереї із застосуванням комп'ютерних технологій	кольорів сірого, білого, чорного і металевого інтер'єрі використані GRG панелі.
3. Офіс «Eego» 	Відкритий об'єднаний простір 	Клітинна структура. Офіс поділено на невеликі «осередки», які при необхідності зливаються	Стійка реєстрації, оформлена у вигляді мерехтіння на сірій рідині, яка плавно переходить в скляні панелі.	Колірна гамма – білий, сірий. Матеріал поверхонь імітує текучість, виражену в градієнті від м'яких до твердих матеріалів.
4. Офіс «Barbarian Group» 	Відкритий об'єднаний простір 	Стіл створює об'ємно-просторові схеми з арками, закрученими переходами, вітальнями та конференц-залами.	Складна система біонічної форми – стіл	Поверхня стола білого кольору. Матеріал – дерево.
5. Офіс "Xenon Capital Partners" 	Змішаний тип офісу 	За основу прийнята будова живої клітини, що виконує в «організмі» офісу різні функції - переговорних, робочих кімнат і кабінетів.	Перегородки, столи і світильники подібно елементам живої природи позбавлені прямих кутів і надлишкових деталей.	Інтер'єр виконано в білих кольорах. Для обробки підлог використані агломерат, килимова плитка. Стелі підвісні.
6. Адміністративна будівля «Sky SOHO» 	Відкритий об'єднаний простір 	Плавні, обтічні лінії, в основі яких лежить ідея водяних бризків, організують різні функціональні зони, зони плавно перетікають одна в іншу.	Всі меблі та елементи дизайну розроблені і виконані виключно для цього інтер'єру	Кольорова гамма монотонна: білий, сірий, чорний. Матеріали високотехнологічні: вуглецеве волокно, пластик.
7. Багатофункціональний комплекс «Galaxy Soho»	Відкритий об'єднаний простір	Об'ємно-просторове рішення підпорядковується	Всі меблі та елементи дизайну розроблені і	Кольорова гамма монотонна: білий, сірий, чорний. Матеріали високотехнологічні

		я біонічній архітектурі.	виконані виключно для цього інтер'єру	і: вуглецеве волокно, пластик.
---	---	--------------------------	---------------------------------------	--------------------------------

На основі проведених досліджень досвіду проектування (табл.1), виділені основні підходи до впровадження біонічних побудов (біодизайну) в офісний простір:

1. Архітектурний простір біонічний - об'ємно-просторова структура інтер'єру, формоутворення простору і його складових елементів, відповідають зовнішній біонічній формі.

2. Архітектурний простір побудований за індустріально-технологічними принципами – на тлі геометричної форми споруди функціонально-планувальна і об'ємно-просторова структури інтер'єру біонічні.

3. Архітектурний простір побудований за індустріально-технологічними принципами - створення в інтер'єрі окремих функціональних зон за біонічними принципами зі збереженням загальної геометричної структури.

4. Архітектурний простір побудований за індустріально-технологічними принципами - в інтер'єрах використовуються окремі біонічні елементи предметного середовища: меблі, світильники, перегородки.

Виявлено, що: характерна *функціонально-планувальна* структура офісів, що відповідають підходам 1, 2 - відкритий об'єднаний простір (офіс відкритого або змішаного типів), в *об'ємно-просторовій* структурі переважають плавні обтічні форми, вигини та перетікання, характерна відсутність кутів. В першому випадку *елементи інтер'єру* часто виглядають як конструктивна частина самої будівлі, форми обтічні, можуть повторювати плавні лінії архітектурних конструкцій. В якості біопрототипів для формоутворення офісного простору за підходами 1, 2, 3 часто виступають складові внутрішньої структури живих організмів аж до клітин. Елементи інтер'єру за четвертим підходом зазвичай наслідують зовнішню структуру живих організмів у тому числі рослинного походження. Для інтер'єрів з біонічною побудовою характерні *монотонні кольори*: білий, сірий, як акцент використовуються яскраві кольори.

Визначено, що науково-творчі **методи** відтворення природних форм в інтер'єрі офісу: асоціативний, інверсії, комбінаторики, комбінований (часткове включення до дизайн-розробки елементів біоформи), а також виділено основні способи впровадження властивостей біопрототипів в інтер'єр офісу: мімікрія, як розчинення окремих елементів інтер'єру в його просторі, використання природних структур, природних форм, природних кольорів, високотехнологічних матеріалів, модульного принципу.

На основі вищесказаного, розроблено методикою проектування сучасного офісного інтер'єру на основі біонічних побудов:

1. Формулювання ідеї біонічного інтер'єру, на основі архітектурно-планувальної структури, отриманої інформації про діяльність компанії та процесів які відбуваються в офісному просторі Природні форми можуть бути застосовані як для вирішення планувального рішення в цілому, так і для виділення окремих функціональних зон.

2. Попередній відбір природних форм, які доцільно застосувати для конкретного приміщення.

3. Аналіз умов утворення й функціонування біоформ.

4. Замальовки всіх різновидів вибраного природного зразка.

5. Вибір методів відтворення природної форми та способів моделювання.
6. Розробка функціонально-планувального рішення на основі вибраної природної форми: вона може бути накладена на план.
7. Підбір або розробка елементів інтер'єру - меблів, світильників, перегородок і т.д. (в разі розробки повторюються кроки 2-5). Дизайнер може створити елемент інтер'єру в будь-якому графічному редакторі та роздрукувати модель на 3d принтері, або вирізати на лазерному верстаті.
8. Підбір необхідних матеріалів, таких як: штучний акриловий камінь, різні види пластиків, дерево, скловолокно та метал, вуглецеве волокно, алюміній.
9. При виборі кольорової гами для біонічного інтер'єру необхідно дотримуватися природного співвідношення кольорів: яскраві вкраплення припустимі в контексті переважання відтінків ґрунту, рослинності, води і неба.

Сучасні комп'ютерні технології дозволяють створювати біонічні побудови за допомогою використання спеціалізованого програмного та технічного забезпечення, що значно полегшує процес проектування. Можливі такі основні етапи біодизайну з використанням комп'ютерного моделювання:

- вибір природного зразка;
- введення і отримання інформації;
- впорядкування і оптимізація проектних варіантів;
- документування і тиражування даних

Вихідна графічна інформація може бути введена методами 2D або 3D сканування або фотометрії, далі отримана оцифрована інформація впорядковується: виділяється визначальна форма (каркас), усуваються другорядні деталі і проводиться збагачення проектних варіантів - інтерактивний пошук оптимальної форми за рахунок різних її модифікацій, додавання відсутніх елементів, розробки складових деталей. Комп'ютерна візуалізація отриманих моделей дозволяє оцінити естетичні якості розробки. В процесі моделювання використовується програмне та технічне забезпечення, яке може вирішити задачі конкретного етапу. Наприклад, для введення і отримання інформації доцільно використовувати такі програми: Cadscan, 3-Sweep, D-sculptor, Imodeller, Canoma; для впорядкування інформації та збагачення варіантів, аналізу і оцінки отриманих рішень: ArchiCad, RevitAD, AllPlan, Rhino 3D, Maya, 3DMax; документування і тиражування даних: ArchiCad, RevitAD, AllPlan, Rhino 3D.

Висновки. Біоніка в дизайні інтер'єру сучасних офісних приміщень це одночасно наука і мистецтво, це аналіз і синтез, пошук оригінального, нового. Наведені підходи та методи з використанням сучасного програмного та технічного забезпечення можуть бути використані в реальному та учбовому проектуванні.

Список використаних джерел

1. Архитектурная бионика / Ю.С.- Лебедев, В.И. Рабинович, Е.Д. Положай и др.; Под ред. Ю.С. Лебедева. — М.: Стройиздат, 1990. — 269 с.
2. Ефимов А.В, Лазарева М.В., Шимко В.Т. Архитектурно-дизайнерское проектирование. Специальное оборудование интерьера. Учебное пособие. - М.: Архитектура-С, 2008. - 136 стр., ил.
3. Иконников А. В., Каган М. С., Пилипенко В. Р. и др. Эстетические ценности предметно-пространственной среды /: Под общ. ред. А. В. Иконникова; ВНИИ техн. эстетики.— М.:Стройиздат, 1990.— 335 с
4. Игтен И. Искусство цвета. – М.: Изд. Дом Аронов – 2001. – 306с.

5. Кузнецова І. О. Використання структури природних форм в об'єктах біодизайну / І. О. Кузнецова, В. Л. Захарчук // Теорія та практика дизайну . - 2013. - Вип. 4. - С. 82-90. - [Електронний ресурс] URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/tprd_2013_4_13.pdf (дата звернення 20.02.2015).
6. Михайленко В.Є, Кащенко О.В. Основи біодизайну: Навч. Посібник. - К.: Каравелла, 2011. - 224 с.
7. Михайленко В.Є., Прищенко С. В. Стилізація природних форм у графічному дизайні та рекламі: формотворчі аспекти //Технічна естетика і дизайн. – 2012. – №. 11. – С. 121-129.
8. Рунге В.Ф., Манусевич Ю.Л. Эргономика в дизайне среды. - М.: Архитектура-С, 2009. – С. 328

ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ БИОДИЗАЙНА ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ИНТЕРЬЕРОВ ОФИСНЫХ ПОМЕЩЕНИЙ

САФРОНОВА Е. А., МАЛИК О.И.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Выявление основных подходов, методов и способов внедрения биодизайна в формирование современного офисного интерьера.

Методика. Используются методы: литературно-системного анализа научных публикаций по теме исследования; функционального, морфологического и структурного анализов интерьеров помещений офисов, обобщение полученных результатов исследования.

Результаты. Обоснована целесообразность использования биодизайна в офисных помещениях, определены основные подходы и методы, отмечено способы использования бионических построений в интерьере офисных помещений, разработаны методики биодизайна офисного пространства.

Научная новизна. Определены основные подходы к внедрению бионических построений в офисное пространство.

Практическая значимость. Предложены методики проектирования офисного пространства, которые могут быть использованы в практической деятельности дизайнера.

Ключевые слова: *дизайн, бионика, биодизайн, интерьер офиса.*

PECULIARITIES INTRODUCTION OF BIODESIGN AT FORMATION OF INTERIOR OFFICE PREMISES

SAFRONOVA E. A., MALIK O. I.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. Identification of main approaches, methods and means of biodesign implementation into creating modern office interior.

Methodology. Methods, which were used: literary systematic analysis of scientific publications on the topic of research; functional, morphological and structural analysis of the offices interior, summarizing of results of the research.

Results. The expediency of using biodesign in office environment was proved; the basic methods and approaches were defined. Ways of using bionic constructions in the interior of office environment and methods of biodesign were developed and set up in the process.

Scientific innovation. Main approaches of bionic construction implementation into office environment were set up.

Practical significance. Various techniques of office designing were offered for practical use of designer.

Keywords: *design, bionics, biodesign, office interior*